

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1997-1998

14 oktober 1997

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR FINANCIËN EN BEGROTING

Interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het sociaal statuut en de uittredingsregeling voor de Vlaamse ministers

Interpellatie van de heer André Denys tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het sociaal statuut en de uittredingsregeling voor de Vlaamse ministers

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Wivina Demeester, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de regionalisering van de nalatigheids- en verwijlinteresten en de boeten overeenkomstig de bijzondere wet van 16 januari 1989

Commissie voor Financiën en Begroting

Dinsdag 14 oktober 1997

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier*– De interpellatie wordt gehouden om 14.08 uur.*

Interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het sociaal statuut en de uittredingsregeling voor de Vlaamse ministers

Interpellatie van de heer André Denys tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het sociaal statuut en de uittredingsregeling voor de Vlaamse ministers

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van mevrouw Maes en de heer Denys tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over het sociaal statuut en de uittredingsregeling voor de Vlaamse ministers.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, het afgelopen jaar is voor politici een moeilijk jaar geweest. Dat was ook voor de bevolking het geval. De mensen zijn overweldigd door tal van berichten die niet zelden het vertrouwen dat ze in onze instellingen hebben of zouden mogen hebben, hebben geschonden.

Bij het herlezen van een aantal documenten werd ik in dat verband getroffen door een zinsnede in één van de brieven waarin werd opgeroepen om aan de Witte Mars deel te nemen. De brief was opgesteld door de jongerenorganisaties van de democratische partijen. In die brief werd opgeroe-

pen om samen het vertrouwenspakt tussen samenleving en politiek te herstellen.

Tijdens tal van discussies wilden we er dan ook voor ijveren een aantal maatregelen tot stand te brengen die dat vertrouwen in de politiek – voor zover die zou zijn weggevallen – opnieuw een stevige basis geven. Die discussies hebben we overigens ook onder uw leiding gevoerd, mijnheer de voorzitter.

Ik vraag u dan ook om mijn interpellatie in dit kader te willen bekijken. Precies om die reden waren we niet alleen verbaasd, maar ook geschokt, toen we de berichten hoorden over het sociaal statuut dat de Vlaamse ministers voor zichzelf op 1 juli jongstleden hadden goedgekeurd. We ontzeggen de ministers niet het recht om oog te hebben voor het ontbreken van een sociaal statuut. We zijn er ons van bewust dat hun statuut lacunes vertoont, omdat ze niet langer deel uitmaken van het parlement.

We zijn geen voorstander van deze regeling. Ik wil even de toestand in herinnering brengen toen de ministers nog deel uitmaakten van het parlement, want ik ben van oordeel dat die toestand nog niet zo slecht was. Hoewel dit vandaag niet aan de orde is, zouden we het daarover nog eens willen hebben. Wat wel aan de orde is, is de behoefte aan een sociaal statuut, en de visie die men daarover moet ontwikkelen.

De Vlaamse regering ging ervan uit dat het gaat om 'een risicovolle job van niveau'. Elk woord heeft hier zijn belang en ook zijn gevoelswaarde. We behoren tot diegenen die een hoge dunk hebben van het belang van het parlementair mandaat en van het ministeriële ambt. We wensen dan ook dat dit ook zo wordt beleefd, en door de bevolking ook op die manier wordt ervaren. We menen dat het ministerieel ambt hoge verwachtingen oproept

Maes

bij de bevolking. Dat ambt moet met een grote moraliteitszin vorm krijgen.

Dat is moeilijk in cijfers te vertalen. Laten we dat niveau van de job eens bekijken. Ik ben van oordeel dat de bevolking de job van alle politici en van alle ambtenaren op de eerste plaats als een dienst aan de gemeenschap ziet. De bevolking verwacht ook dat die dienst wordt bewezen vanuit het gevoel dat het een eer is om die verantwoordelijkheid te mogen opnemen. Dat heeft ook te maken met het feit dat een parlementair mandaat geen gewone job is, waaraan een gewoon sociaal statuut, met alles erop en eraan, is verbonden.

Dat geldt a fortiori voor ministers die nog meer in de kijker lopen, en bij de uitoefening van hun ambt dagelijks gestalte geven aan de hoge opvattingen die we hebben over de dienst aan de democratie en de bevolking. Ik wil dus alvast bij het woord 'job' enkele kanttekeningen maken. Het gaat niet om een gewone job. Dat het om een job op niveau gaat, hoef ik niet verder uit te leggen; dat is evident. Ik vind dat de uitoefening ervan zich afspeelt op een niveau dat hoger of belangrijker is dan het niveau van de meeste verantwoordelijkheden in onze samenleving.

Bij het daaraan verbonden risico zou ik wel een kanttekening willen maken. Ik meen dat het risico hetzelfde is als, of zelfs nog iets minder groot dan dat van om het even welk parlementair mandaat of andere belangrijke openbare verkozen functie. Men wordt immers gevraagd om uit de anonimiteit te treden en kleur te bekennen. Telkens opnieuw wordt men geconfronteerd met de uitdaging van verkiezingen, waarbij men rekenschap moet afleggen over het gepresteerde werk, en opnieuw het vertrouwen moet vragen van de bevolking. In dat opzicht hebben ministers het zelfs iets gemakkelijker om aan te tonen wat ze dagelijks hebben ondernomen, want ze zijn nu eenmaal met de uitvoering belast. In de beslotenheid van het parlementaire halfroond – laat staan die van een parlementaire commissie – is dat meestal iets moeilijker.

Onze kritiek op de regeling betreft dus niet het feit dat er een regeling is, onze kritiek slaat op het feit dat deze regeling in te hoge mate, zowel op financieel vlak als wat haar duur betreft, afwijkt van de regeling voor parlementsleden.

Ik heb op zich geen kritiek op de regeling in verband met de wedde. Dat de wedde van een minis-

ter hoger is dan die van een parlements lid lijkt me normaal. Ik behoor niet tot diegenen die vinden dat er geen behoorlijke wedde nodig is om de politieke onafhankelijkheid van de mandatarissen te kunnen garanderen.

Ik ben niet de enige die moeite heeft met de uittredingsregeling. Ik ga ervan uit dat men de normale ambtstermijn voor ministers voor ogen heeft gehad bij de regeling. Men gaat dus uit van het moment waarop het Vlaams Parlement in 1995 als eigen parlement is verkozen en zijn ministers buiten dat parlement heeft aangeduid.

Die regeling loopt uiteindelijk uit tot vier jaar. Men begint met 100 procent van de wedde voor het eerste jaar. Dit komt zelfs in Nederland niet voor, want daar neemt men 80 procent van de wedde voor de aanvang van de uittredingsregeling. De afbouw is navenant en klinkt indrukwekkend in absolute bedragen.

De reeks vergoedingen stoten nog meer voor het hoofd dan de eigenlijke uittredingsregeling. Het gaat hier in feite om persoonlijke uitgaven die geen probleem mogen vormen voor mensen met een normaal inkomen en zeker niet voor mensen met een hoger inkomen. De vergoeding voor persoonlijke uitgaven, huisvesting, onderhoud van de woning en het betalen van elektriciteitsrekeningen is afkomstig uit de tijd van de federale regelingen. De ministers werden toen nog in Brussel gehuisvest en kregen een hotel ter beschikking, zoals men dat soort woningen destijds noemde. De historische verklaring van dit soort gewoonten is echter niet voldoende om een regeling te verantwoorden voor een nieuwgeboren parlement, dat zich met een nieuwe behuizing en een nieuwe stijl bij de bevolking heeft willen aandienen.

De logistieke ondersteuning heeft eveneens tot onbegrip geleid. Na het wegvallen van het mandaat blijven er nog twee personeelsleden ter beschikking van de ex-minister in kwestie. Men kon toch verwachten dat dit reacties bij de bevolking zou oproepen en dat de pers hierbij de wenkbrauwen zou fronsen. Het ontgoochelt mij dat de Vlaamse regering zelf niet het gevoel had dat ze hiermee een brug te ver ging. Ze vroeg voor zichzelf dingen die ze voor het parlement niet in alle openheid kon verantwoorden. Ik had verwacht dat men toch een groter inschattingsvermogen had van wat mensen al dan niet oorbaar vinden.

Het zou te gemakkelijk zijn om dit als antipolitiek van de tafel te vege. U hebt dat trouwens ook niet gedaan, mijnheer de minister-president. U hebt zelf

Maes

zorgvuldig de commentaren gelezen en gehoord. Vlak voor het parlementair reces verscheen er een artikel, waarover op de laatste woensdag van onze zittingstijd een parlementaire vraag werd gesteld. Bij monde van minister Demeester-De Meyer heeft de regering toen verkondigd dat die informatie fout was. Later bleek dat het artikel maar in geringe mate fout was, waarna ook de regering bepaalde reacties heeft gegeven.

Uiteindelijk heb ik een parlementaire vraag ingediend, waarop ik geen antwoord kreeg. Ik heb deze vraag tijdens de vakantie in de huidige interpellatie omgezet. De vraagstelling is intussen enigszins aangepast. Mijn interpellatie was immers op 28 augustus ingediend en u hebt op 29 augustus de uittredingsvergoeding, ongetwijfeld het meest storende element in dat statuut, opgeschort.

De volledige tekst van het ontwerp van besluit kon ik maar moeilijk te pakken krijgen tijdens de vakantie. Nu is het ons wel ter beschikking gesteld. Het voordeel is dat het uw bedoelingen verduidelijkt, het nadeel dat het een nieuwe reeks vragen doet rijzen.

De reglementaire aanpassingen uit de eerste versie waren en blijven nodig, indien u de pensioenen van de ministers anders wilt regelen dan die van de parlementsleden. Het bedrag zal misschien verschillend zijn, aangezien de bijdragen en de basiswedde verschillend zijn. Wanneer pensioenen worden uitgedrukt als het percentage van een wedde, dan is de hoogte van de wedde natuurlijk van belang voor de hoogte van het pensioen.

De regering heeft zich gewend tot het pensioenfonds van het Vlaams Parlement om een regeling uit te werken. De heer Cardoen, voorzitter van het pensioenfonds van het Vlaams Parlement, heeft u een brief geschreven waarin hij namens het Vlaams Parlement de mening vertolkt dat er geen sprake kan zijn van een uitzonderingsregel. De ministers kunnen aansluiten bij het fonds voor de pensioenen in gelijke omstandigheden. Ik neem aan dat men daarmee de hoogte van het pensioenbedrag bedoelt en de duur van de mandaten waarop het bedrag gebaseerd is. De afdrachten moeten gelijk of gelijkwaardig zijn; over dat onderscheid verwacht ik vandaag een duidelijk antwoord.

Mijnheer de minister-president, u hebt de uittredingsvergoeding opgeschort. Dat betekent mijns inziens dat er nog geen uittredingsvergoedingen werden uitgekeerd. Inmiddels is een Vlaams minis-

ter vervangen. Het oorspronkelijke statuut ging in op 1 juli 1997. Wat is het huidige geldige statuut? Heeft de Vlaamse regering momenteel een statuut? Draagt dit statuut een datum? Heeft het reeds een regeling voor de uittredingsvergoeding?

In hoeverre is de uittredingsvergoeding cumuleerbaar met andere vergoedingen uit openbare mandaten? Het antwoord op deze vraag zou bijdragen tot de duidelijkheid van het debat. Er was een plan om de uittredingsvergoeding volledig cumuleerbaar te maken met inkomsten uit de privé-sector. Voor openbare mandaten zou het verdrag van de vergoeding worden afgetrokken van de uittredingsvergoeding. Dit zou ook gelden wanneer ministers terug worden verkozen als parlements lid, wat me erg plausibel lijkt. Bestaan hierop uitzonderingen? Zijn er volledig cumuleerbare openbare mandaten? Ik dacht dat het uw bedoeling was om dat niet te doen.

Daarna werd in de pers gemeld dat er een statuut zou worden uitgewerkt door een gemengde werkgroep van regerings- en parlementsleden. Is deze werkgroep intussen samengesteld? Welk tijdsbestek hebt u hiervoor gepland? Klopt het dat er opnieuw externe experts bij worden betrokken? Is deze werkgroep al van start gegaan? Hoe moeten we de huidige tekst over het statuut interpreteren? Valt er nog iets te regelen? Wat werd behouden, en wat is er definitief uitgehaald? Wat is al van kracht? Bestaat er een regeling de facto voor de ministers wier situatie intussen is gewijzigd? Ik neem aan dat zij niet meteen vragende partij waren voor deze regeling. Ik hoop dat de bekommernis van de Vlaamse regering iets ruimer was.

Een principiële vraag is de volgende: waar en door wie moet een en ander worden geregeld? Het nieuwe statuut kwam er op het einde van het vorige zittingsjaar, aan het begin van de vakantie. We kregen niet de kans ons voldoende te informeren. De persmededeling van de regering was eerder summier, er was nog geen overleg met het pensioenfonds van het Vlaams Parlement, enzovoort. Dit alles doet de vraag rijzen of het niet beter is een dergelijke zaak – iets dat te maken heeft met geld van de gemeenschap – in alle openheid te bespreken.

Ik begrijp niet waarom dit met zoveel geheimzinnigheid moest gebeuren, noch waarom men dringende redenen moest invoeren. Nu blijkt dat dit toch niet zo dringend was, want er is nog steeds geen regeling. Vindt u echt, mijnheer de minister-president, dat aftredende ministers nog gedurende twee jaar personeelsleden in dienst moeten

Maes

hebben ? Vindt u echt dat u en de ministers hun elektriciteits-, gas-, water- en telefoonrekening niet zelf kunnen betalen ? Op welke morele basis verdedigt u dit nieuwe statuut ? Is het contrast met de situatie van de burger niet al te groot ? Wanneer anderen zich dit soort voordelen in natura toe-eigenen, kijkt de belastingsinspectie argwanend toe.

Ik zou ten slotte willen vragen of het geen aanbeveling verdient dat u zich aan het statuut van parlements lid houdt wat het sociale gedeelte betreft. Voor de specifieke uitzonderingen, die noodzakelijk zijn zolang ministers geen deel uitmaken van het parlement, zou u in alle openheid de discussie moeten aangaan in het parlementaire halfroond.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, dames en heren, het is louter toeval dat deze interpellatie wordt gehouden op de eerste verjaardag van het spaghetti-arrest. Ik kan niet ontkennen dat ik bij de voorbereiding van deze interpellatie sterk werd beïnvloed door die verjaardag. Niemand kan ontkennen dat de herinnering aan die uitspraak nog sterk leeft.

Ik ben wel veel minder pessimistisch dan een jaar geleden. Ik verwees toen naar onze voorbeeldfunctie als politici. Politici moeten de voortrekkersrol spelen om een nieuwe mentaliteit tot stand te brengen. Ondanks een aantal ontgoochelingen in het voorbije jaar, moet ik toegeven dat de politieke wereld globaal gezien een begin heeft gemaakt om een antwoord te bieden op de kreet naar een betere politiek.

Deze tendens leidt echter nog niet tot een vermindering van het wantrouwen tegenover de politiek. Dat komt in hoofdzaak doordat er nog altijd onvergeeflijke flaters worden gemaakt, zoals de opmaak van uw statutaire regeling.

Men kan zeggen dat het niet nodig is hierover te interpelleren omdat het voorstel ingetrokken is. Dat zou echter een vergissing zijn, want dit is een ernstige aangelegenheid. De Vlaamse regering heeft met haar voorstel zwaar gezondigd tegen de politieke deontologie en tegen de politieke ethiek. Iedereen erkende de noodzaak van een eigen statuut voor de leden van de regering. Niemand kon echter vermoeden dat de regering het statuut zou aanwenden om zichzelf met grote gulzigheid te

bedienen met overheidsgeld. Bovendien heeft de regering het parlement en de publieke opinie doelbewust om de tuin geleid.

Vanaf het begin moet de regering hebben beseft dat ze te ver ging. Dit valt op te maken uit twee zaken, eerst en vooral de timing en dan ook de flagrante onwaarheden in het begeleidend persbericht. Eerst is er de timing : de bekendmaking gebeurde vlak voor de komkommertijd, in de week voor 11 juli. Het parlement werd niet ingelicht. De werkgroep Nieuwe Politieke Cultuur kreeg tekst noch uitleg. Ik kan maar één reden bedenken waarom de Vlaamse regering deze beslissing nog vlugvlug voor de vakantie wou treffen, namelijk de solidariteit met mevrouw Van Asbroeck die na het verlof zou opstappen. Waarom is er nu plots geen haast meer bij ? Waarom wilt u nu wel samenwerken met het parlement ?

Er is niet alleen de timing en de geheimzinnigheid. Het gaat verder dan dat. De persmededeling is een schoolvoorbeeld van desinformatie. Ik zal u enkele zinnen citeren. 'Dit statuut creëert geen nieuwe voorrechten voor ministers in functie.' Welnu, met dergelijke zinnestjes moet vooral de publieke opinie worden gepaaid. Het is nochtans een grove leugen, de regeringsleden kregen helemaal geen uittredingsregeling zoals dit statuut wil introduceren.

'Naar analogie met de uittredingsregeling voor parlementsleden wordt ook voor de ministers in een regeling voorzien.' Waar zit die analogie ? Een parlements lid met een mandaat van twaalf jaar krijgt een uittredingsvergoeding van één jaar. Een minister met een mandaat van vier jaar krijgt twee en een halve keer het jaarsalaris, weliswaar gespreid over vier jaar. Ik zie met de beste wil van de wereld geen enkele vorm van analogie.

Een derde belangrijk citaat luidt als volgt : 'Dit statuut sluit nauw aan bij de bestaande regeling, maar het werd tegelijkertijd geïnspireerd door de Nederlandse rechtspositie van ministers.' Ik ben het daarmee eens voor wat betreft de hoogte van de uittredingsvergoeding. Mijnheer de minister-president, dat in Nederland de vergoeding wordt verrekend met alle andere inkomsten, zegt u er echter niet bij. Uw voorstel voorzag in geen enkele verrekening met privé-inkomsten. Is dat geen belangrijke nuance ?

Een vierde belangrijke uitspraak was de volgende : 'Op deze wijze wordt een transparante en correcte regeling getroffen.' Van transparantie heb ik in alle eerlijkheid sinds de eerste kritische bedenking nog niet veel gemerkt. Op 10 juli heb ik u, mijnheer de

Denys

minister-president, schriftelijk om tekst en uitleg verzocht over de voorbereidende stukken. Tot op heden beschikken we nog altijd niet over de tekst van de oorspronkelijke regeringsbeslissing van 1 juli. Na aanhoudende druk heeft de regering meegedeeld de opzegvergoeding op te schorten en de materie aanhangig te maken in de gemengde werkgroep van parlement en regering. Mijnheer de voorzitter, bij mijn weten heeft er tot op vandaag nog geen initiatief plaatsgevonden in het parlement. Waar blijft de transparantie in dat dossier, mijnheer de minister-president ?

In mijn loopbaan als parlements lid is dit dossier één van de minst doorzichtige die ik ooit heb gekend. Er is één persmededeling geweest, maar verder werden geen pottenkijkers toegelaten. Mijnheer de minister-president, u antwoordt niet op onze brief. We weten niet of dit nieuwe statuut van begin juli in een besluit van de Vlaamse regering werd vastgelegd. Is er een regeringsbeslissing geweest om dit besluit nadien op te schorten ? We zouden graag het antwoord kennen op deze vragen, die tot nu open blijven. Wordt alleen de uittredingsvergoeding opgeschort, of de volledige regeling ? U verwijst openlijk naar een werkgroep in het parlement, maar tot dusver blijkt er vanwege de regering nog geen enkel verzoek of brief terzake naar het parlement te zijn verstuurd.

Collega's, nog nooit is het begrip 'open bestuur' zo verkracht als in dit dossier. Het meest cynische in de persmededeling is dat de regeling in alle transparantie en correctheid zou tot stand zijn gekomen. Ik vraag me af wat de precieze opdracht was van de onafhankelijke deskundige professor Van Eeckhout. Kloppen de geruchten dat de betrokken professor het theoretisch model heeft uitgewerkt en de cijfers nadien door de regering werden ingevuld ? Welke vergelijkingen heeft de professor gemaakt ? Hoe onafhankelijk werken dergelijke professoren ?

Mijnheer de voorzitter, de kritiek steeg vanaf het ogenblik dat via perslekken de cijfers bekend raakten. Aanvankelijk hebben sommige ministers, zoals minister Demeester-De Meyer, minister Kelchtermans en minister Van den Bossche, nog gepoogd het dossier te verdedigen. Toen de kritiek te zwaar werd en het schip begon te zinken, heb ik niemand meer gehoord. Er was enkel het laconieke bericht dat de beslissing werd ingetrokken en dat er een parlementaire werkgroep zou worden opgericht. Ondertussen is de schade echter aangericht.

De schade die op het vlak van vertrouwen in de politiek werd aangericht, is onnoemelijk groot. De gewone burger maakt niet altijd het onderscheid tussen regeringsleden en parlementsleden. Het aantal keren dat mensen me tijdens de verlofperiode aangepakt hebben over onze schandelijke beslissing om onszelf zo rijkelijk te bedienen, kan ik niet op mijn twee handen tellen. Ik heb geprobeerd uit te leggen wie wat heeft gedaan, maar ik zag teveel vraagtekens in de ogen van mijn gesprekspartners om te geloven dat ik hen had overtuigd.

Mijnheer de minister-president, ik verwacht geen omstandig antwoord, noch een wollige uitleg, doorspekt met allerlei kunstmatige verontschuldigheden. We verwachten hier duidelijkheid en openheid. Alleen door volledige openheid ten aanzien van het parlement, alleen door het ootmoedig erkennen van de verkeerde aanpak en door een voorstel in te dienen dat vergelijkbaar is met het parlementair statuut, kan dit dossier opnieuw in de goede richting worden gestuurd.

We zijn het er allemaal over eens dat er een statuut moet komen voor de regeringsleden. Als u de Vlaming oproept zijn zin voor verantwoordelijkheid te cultiveren, dan moet u tenminste zelf kunnen bewijzen dat uw eigen statuut de test van de verantwoordelijkheidszin kan doorstaan.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mevrouw de minister, collega's, gezien mijn statuut als parlements lid en aangezien de regels in onze fractie strenger zijn dan wat we van anderen vragen, ben ik goed geplaatst om hier alle registers open te trekken.

Ik ga dat echter niet doen, omdat ik van mening ben dat ministers, zeker na de recente staatshervorming, moeten kunnen beschikken over een goed en correct statuut. Dat moet hen toelaten hun grondwettelijke bevoegdheden in volle onafhankelijkheid en vanuit de optiek van het algemeen belang te kunnen uitoefenen. Zo kunnen alle mogelijke vormen van belangenvermenging worden uitgesloten.

Wat ons betreft gaat de discussie niet over de hoogte van het loon, want dat zou naar poujadisme neigen. De discussie moet gaan over het feit of het statuut, dat de Vlaamse regering in eerste instantie in juli heeft ontwikkeld, beantwoordt aan de taakstelling en de functie van een minister in een moderne en verbeterde democratie. Mijnheer de

Geysels

minister-president, een aantal aspecten van dit statuut beantwoorden hier niet aan.

Ik sluit me aan bij wat de collega's al hebben gezegd. Men kan dit statuut moeilijk verantwoorden, met welke vergelijkingsbasis ook, met welke verwijzing naar de grondwettelijke prerogatieven en naar taak- en functiestelling dan ook. Ook met de vergelijkingen met de privé-sector, met bedrijven en gangbare maatstaven in het economisch leven kunnen we moeilijk stellen dat de uittredingsvergoeding en enkele secundaire voordelen hieraan beantwoorden, zelfs met veel creativiteit.

Mijnheer de voorzitter, ik heb er de officiële persmededeling van de Vlaamse regering van juli en van 19 september jongstleden nog eens op nageslagen. Mij stoorde vooral dat een aantal keer werd gezegd : 'naar analogie van'. Analogie betekent echter niet hetzelfde. Mijnheer de minister-president, u hebt ruimte tot interpretatie, maar de indruk wordt wel geschapen dat men een uittredingsvergoeding heeft gecreëerd die dezelfde zou zijn als die van een parlements lid. De discussie over de modaliteiten van de uittredingsvergoeding wordt nog gevoerd in de werkgroep Leden van het Vlaams Parlement. Volgens ons moeten mensen nooit worden gestraft omwille van hun politiek mandaat, en niet dreigen te worden verwezen naar het OCMW omdat er niets is geregeld.

Naast die terechte eis staat de andere terechte eis van transparantie en geen cumul. Telkens komt in de persmededeling de zinsnede voor : naar analogie van de parlementsleden. Dat is niet correct. Dat is mijn tweede kritiek. Op het moment dat we in het Vlaams Parlement een bepaalde richting willen uitgaan omtrent het herdenken van het statuut van het parlements lid in functie van zijn taak in de moderne democratie, werd vanuit de Vlaamse regering een totaal ander signaal gegeven. Aan de ene kant tracht men vooruitgang te boeken, aan de andere kant zet men een stap terug.

Door die ongelooflijk creatieve vormgeving van de uittredingsvergoeding kunnen een aantal tegenstanders zeggen dat het 'weer hetzelfde is'. Het is geen discussie over de antipolitiek, maar over het feit dat een signaal werd gegeven dat illustreerde dat men er niets van had begrepen. Dan werd nog via het woord analogie verwezen naar het statuut van parlementsleden. Volgens mij klopt dat niet.

Op 19 september werd die regeling ingetrokken via een persmededeling. In de krant las ik dat men

hiervoor verwees naar het parlement. Als lid van de werkgroep Leden van het Vlaams Parlement heb ik toen gevraagd of er al een brief aangekomen was van de minister-president over de persartikels. Dat was niet het geval. Ook ik vraag nu, net zoals mevrouw Maes en de heer Denys, of die brief er al is.

Indien dat niet het geval is, heb ik problemen met de persmededeling van 19 september, want daarin wordt verwezen naar het Vlaams Parlement. Men zal dezelfde uittredingsvergoeding aanvaarden als die van het Vlaams Parlement, staat er. Betekent dat concreet dat de Vlaamse regering zich schikt naar de dynamiek en de besprekingen van het Vlaams Parlement, waar wordt nagedacht over het statuut ? Zegt de regering dat ze diezelfde richting zal volgen inzake de uittredingsvergoeding, de randvoorwaarden, enzovoort ? Daar wil ik een duidelijk antwoord op. Zoiets is in het verleden nooit gebeurd, maar dat zou dan nu een nieuw en hoopvol element zijn.

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mevrouw de minister, collega's, ik wil als lid van een meerderheidsfractie enkele zaken opmerken. Het was voor mij en de leden van de fractie ook een verrassing dat dit werd uitgewerkt. Een en ander gaf blijk van een gebrek aan kennis van wat leeft in de maatschappij. De laatste maanden is er een duidelijk signaal geweest van de bevolking met de Witte Mars en andere acties, maar dit legt de Vlaamse regering naast zich neer.

Verder komen de reusachtige bedragen vreemd over bij het publiek. Van werknemers uit de privé-sector worden zware inspanningen gevraagd voor hun pensioen. Men spreekt ook over een herziening van het pensioen van de ambtenaren. Men vraagt zware inspanningen van de bevolking, maar zelf doet de Vlaamse regering het tegenovergestelde. Dat schaadt andermaal de geloofwaardigheid van de politiek.

Zoals de heer Denys zegt komt deze eenzijdige beslissing van de regering op het hoofd van alle Vlaamse parlementsleden. Het publiek maakt geen onderscheid tussen regering en parlement. Heel veel mensen denken dat dit ook ons statuut is, en dat betreuren we.

We mogen ook niet vergeten dat er een fundamenteel verschil is tussen werken in een privé-onderneming en aan politiek doen. In de politiek moet er

Taylor

veel engagement zijn en ook een deel vrijwilligerswerk. De bevolking verwacht dan ook dat niet alles in de politiek moet worden beloond. We vinden wel dat ministers recht hebben op een degelijk statuut, dat is evident. We stellen ons wel de vraag of dit het moment is om daarvan te profiteren en aantal nieuwe zaken in te voeren.

Bij een gemengde werkgroep van regering en parlement stellen we ons veel vragen. Wat is de bedoeling daarvan? Als er zo een werkgroep komt om het statuut van de ministers te regelen, dan moet dat worden gezien in het kader van het statuut van het parlamentslid. Waarom moeten ministers een hoger pensioen hebben dan parlementsleden?

Ik wil er ook op wijzen dat het statuut van een parlamentslid helemaal niet slecht is in vergelijking met de rest van de bevolking, zeker inzake het pensioen. De uitredingsregeling is een andere zaak. Er zijn positieve zaken aan ons statuut en ook negatieve, maar het is globaal gezien zeker niet slecht. Dat moeten we durven toegeven. We moeten ons statuut aanpassen waar nodig. Er wordt bijvoorbeeld al jaren gepraat over wat moet gebeuren met parlementsleden die ziek zijn en hun ambt niet meer kunnen uitoefenen. Zulke zaken zijn niet geregeld, en men slaagt er ook niet in ze te regelen.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ik ben verwonderd en verheugd over deze interpellaties. Het is wel mosterd na de maaltijd.

Op 1 juli kregen we kennis van het ontwerp van besluit, en op 10 juli heb ik over deze aangelegenheid een vraag gesteld in de plenaire vergadering; ik heb toen een antwoord gekregen van minister Demeester, die zeer lovend was over het werk van de regering. Ze sprak van 'pionierswerk', en 'er was rechtszekerheid en transparantie inzake het statuut van de ministers.'

De minister-president riep toen dat ik een poujadist was. De CVP-fractie sprak een andere taal dan nu. Ik lees de reactie van de heer Decaluwé voor uit het verslag: 'U bent een populist, die aan demagogie doet'. Ik herinner me ook de oorverdovende stilzwijgendheid van de oppositiepartijen.

Uiteindelijk heeft de regering zelf op 19 september haar regeling teruggetrokken na protest van de bevolking. Drie maanden na de feiten en een

maand na de terugtrekking probeert elke partij nu nog een aantal zaken te recupereren. Dat hoort erbij in de politiek.

Ik ben echter blij dat ik ondanks het massale protest van toen in het parlement een aantal zaken heb aangeklaagd. Dat wordt ons meestal niet in dank afgenomen. Als het Vlaams Blok met iets naar buiten komt, dan verzetten alle andere partijen zich daartegen, enkel en alleen omdat het van het Vlaams Blok komt. We zijn heel tevreden dat deze vergadering dit bewijst. Het is geen reden om een pluim op onze hoed te steken, want voor ons is het belangrijkste dat de regeling is opgeschort en hopelijk voorgoed van de baan is.

Ik maak nog enkele korte beschouwingen. Voor mij blijft het onbegrijpelijk dat de Vlaamse regering zo ver verwijderd staat van de volkse werkelijkheid. Men schijnt tot op de dag van vandaag niet aan te voelen dat zoiets niet kan. Ik heb een pamflet bij dat we hadden klaargemaakt, maar dat niet werd verspreid. Volgens andere partijen zal het waarschijnlijk een vorm van poujadisme en demagogie zijn. We vergeleken de uitredingsvergoedingen van een minister-president, die 16,3 miljoen frank schijnt te bedragen en van een minister van Gelijke Kansen – het cynisme kent geen grenzen – die na een ambtsperiode van twee jaar 9 miljoen frank zou hebben gekregen, met de vergoeding van een gemiddelde arbeider in de metaalsector, die ten hoogste één miljoen frank bedraagt. Aan deze realiteit gaat de regering blijkbaar voorbij. Met deze concrete feiten, gestaafd met cijfers, durft blijkbaar niemand rekening te houden.

Indien er op het juiste ogenblik geen tussenkomsten waren geweest, dan had men in stilte gehoopt dat deze hele zaak achter de schermen van media en politiek zou worden geregeld. Het parlement zou vele maanden nadat de besluiten werden genomen en alles reeds in voege zou zijn, voor een volkomen feit worden geplaatst. De regeling was op het lijf geschreven van die fameuze minister van Gelijke Kansen. Mijnheer de minister-president, van alle bestaande systemen en regelingen had u de beste voor uzelf overgehouden. Het was een obscene regeling – ik heb er geen andere woorden voor –, die iedere verbeelding tart en geen rekening houdt met de volkse realiteit.

Ik ken het klassieke verhaal dat men aan de publieke opinie probeert te verkopen. De politici en ministers zouden niet voldoende worden betaald, waardoor er geen mensen met kwaliteit in de politiek zouden stappen, mensen die de grote verantwoordelijkheid van het ministerambt durven

Dewinter

dragen. Daardoor zou de politiek enkel bestaan uit enkele mensen die het privilege hebben te worden vrijgesteld door vakbonden, ziekenfondsen of andere drukingsgroepen. In de andere segmenten van de maatschappij zou men niemand meer vinden die aan politiek wenst te doen.

Dit is een totaal verkeerde redenering. Ik zeg het met de woorden van wijlen Theo Lefèvre – een man die zeker nooit zou kunnen worden verweten een Vlaams Blokker te zijn – dat politiek een roeping moet zijn. Dit zou niet enkel zo moeten zijn voor parlementsleden, maar in de eerste plaats voor die mensen die het hoogste gezag in dit land belichamen, met name de ministers. Deze roeping mag niet worden ingegeven door financieel of ander materieel gewin, maar door de wens een aantal zaken te realiseren in dienst van de bevolking.

U hebt echter aangetoond dat de politiek al lange tijd geen roeping meer is, maar veel te maken heeft met centjes, materieel gewin en lucratieve aangelegenheden. De opsomming van de premies die u krijgt is zeer lang. Zo zijn er de premies voor huisvesting, onderhoud, verwarming, gas, elektriciteit, persoonlijke uitgaven en privé-medewerkers. Daarenboven had u voor uzelf netjes voorzien in een uittrekingsvergoeding. Dit alles bewijst ten overvloede dat politiek voor u geen roeping meer is.

Er werden reeds heel wat praktische vragen gesteld, die ik voor het grootste deel herhaal. Ik wil u nog kort wijzen op het standpunt dat wij toen reeds hebben ingenomen en waar wij nu door zowat eenieder – zelfs door de CVP – worden bijgetreden. Ministers worden niet verkozen als ministers, meestal worden ze verkozen als parlements lid, met uitzondering van die ene witte raaf in de regering, die van buiten het parlement kwam. Ministers werden als parlements lid verkozen en voor hen is het enige geldige statuut waaronder ze kunnen vallen dat van het parlements lid. Dit betekent dat ze de uitstapregeling en pensioenvergoeding voor parlements leden moeten respecteren. Er is dus geen nieuwe werkgroep nodig die het statuut van de ministers zou regelen : dat statuut is immers bekend, want het is hetzelfde als dat van de parlements leden.

Ik maak nog één korte opmerking. Mijnheer de minister, u hebt van uw bevoegdheid van wetgevende en uitvoerende macht geprofiteerd om vlug een regeling in elkaar te steken die voordelig is voor uzelf. Zo neemt u een loopje met het arbeids-

recht en met allerlei rechtsprincipes, want als iemand voor een bepaalde duur in dienst treedt, dan is hij of zij gehouden aan het contract dat werd afgesloten bij het begin van de indienstname. Toen u in 1995 werd verkozen en de regering werd samengesteld, waren de regelingen en afspraken duidelijk. Het is unfair dat u misbruik maakt van de macht waarover u als regerings lid beschikt om halverwege de rit vlug zelf het een en ander voor uzelf te bedingen door het in een ontwerp van besluit neer te schrijven. Dit is het duidelijkste teken van de arrogantie van de macht ! Het duidt op een exces dat terecht werd teruggefloten. Dit gebeurde niet door de regering, maar door de publieke opinie en door het massale protest van brede lagen van de bevolking.

Ik hoop, maar ik vrees dat het niet het geval zal zijn, dat u uw les hebt geleerd. Ik weet dat er een gezegde bestaat dat luidt : wie voor zichzelf zorgt, zorgt voor een goede vriend. Voorts weet ik dat u het adagio van uw voorganger nog steeds huldigt, met name : wat we zelf doen we beter. Mijnheer de minister-president, doet u dat dan in het voordeel en belang van het volk, en niet in dat van uzelf en uw regering.

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil niet meehuilen met de wolven, maar zeg toch zonder omwegen dat de regering twee fouten heeft begaan in dit dossier.

Ten eerste werd een fout begaan naar vorm. Ik heb reeds bij andere gelegenheden gezegd dat het niet tot de taak van de regering behoort om dit statuut zelf uit te werken. Ik betreur de manier waarop het statuut tot stand kwam.

Ten tweede werd er ook een fout gemaakt naar inhoud. In de regeling van de regering was wel sprake van analogie, maar in feite had men zich nauwer moeten aansluiten bij bestaande systemen.

Het moet me van het hart dat het voor de parlements leden gemakkelijk is om een regeling te bekritisieren. Ik herhaal wat ik heb gezegd in het Uitgebreid Bureau. De parlements leden hadden over de moed moeten beschikken om zelf een regeling voor te stellen. Er zijn parlements leden die hieraan hadden willen meewerken, over de partijgrenzen heen. Ik stel vandaag echter vast dat er ook een aantal leden zijn die geen enkele regeling willen, ze willen enkel de politiek in het algemeen in een slecht daglicht plaatsen. Voor mij is het duidelijk dat de verantwoordelijkheid moet worden

Bossuyt

gedeeld.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik dank alle interpellanten. Het is goed om open te kunnen spreken over dergelijke aangelegenheden. Ik dank in het bijzonder mevrouw Maes en de heren Geysels en Bossuyt voor de serene en objectieve wijze van tussenkomen. Mevrouw Maes, die als eerste sprak, heeft heel goed weergegeven welke vragen, zorgen en kritieken er bestaan. Ik herhaal namens de regering dat ik het volledig eens kan zijn met de benaderingswijze van deze parlementsleden.

Ik zal niet antwoorden op een aantal punten die absoluut niet aan de basis lagen van dit probleem, en er ook niet mee verbonden zijn. Aanvankelijk wilden we een regeling uitwerken die voor de ganse zittingsperiode zou gelden. Met het parlement is echter afgesproken om ten laatste op 30 juni 1997 een eigen statuut voor de ministers uit te werken, en om deze regeling in voege te laten treden vanaf 1 juli 1997. Deze vaststelling is ten dele een antwoord op de vraag van een aantal sprekers over de keuze van het ogenblik waarop een en het ander is beslist.

Ik kan met de hand op het hart verklaren dat de Vlaamse regering zich gewoon aan de afspraak wilde houden. Op geen enkel ogenblik is overwogen om met deze regeling op een zogenaamd opportuun moment uit te pakken. Toen de regeling werd uitgewerkt was het zittingsjaar overigens nog volop bezig.

In het eerste communiqué van 1 juli is sprake van een zekere innovatie. Misschien was die term niet goed gekozen, maar we wilden gewoon duidelijk maken dat we zonder meer alle elementen van het inkomen en de vergoedingen van ministers meedeelden. Ik ben er niet zeker van dat de Vlaamse bevolking even goed op de hoogte is van alle elementen van het inkomen van parlementsleden, bestendig afgevaardigden en burgemeesters, en of en in welke mate deze inkomens worden gecumuleerd.

Misschien hebben we met onze openheid enige illusies gekoesterd. We wensten gewoon in alle duidelijkheid over ons inkomen te berichten. Ik herhaal het : de Vlaamse ministers zijn de enigen die in alle transparantie hun werkelijk inkomen

bekendmaken. Bovendien moeten we rekening houden met het feit dat dit inkomen ons, als politici met een verantwoordelijke opdracht, in staat moet stellen om in volle onafhankelijkheid op te treden. Dat element wordt nogal eens uit het oog verloren. Dit geldt voor parlementsleden en andere mandatarissen, en dit geldt a fortiori voor de leden van de uitvoerende macht.

Ik ben erg verheugd dat een aantal volksvertegenwoordigers hebben gezegd dat hun kritiek niet slaat op het feit dat er een behoorlijke vergoeding wordt toegekend aan de ministers. Ik ben immers van oordeel dat de vergoeding voor volksvertegenwoordigers ook behoorlijk moet zijn, want dat is een waarborg voor de democratie.

De vergoedingsregeling voor ministers houdt rekening met het feit dat geen enkele cumulatie is toegestaan met gelijk welke overheids- of privé-opdracht. Dat is in het debat niet voldoende benadrukt. Dat absoluut verbod op cumulatie is een element waarmee rekening moet worden gehouden, want dat is een tweede waarborg voor het onafhankelijk karakter van de uitoefening van onze opdracht.

Ik bekritiseer nu niet de cumulatiemogelijkheden die kunnen worden voorgesteld, dat is een ander debat. Het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement heeft in die discussie trouwens belangrijke vooruitgang geboekt. Maar ik herhaal dit belangrijke element : voor een minister is geen enkele cumulatie toegestaan van zijn functie met gelijk welke overheids- of privé-opdracht.

Misschien hebben we onze doelstelling om tot transparantie te komen wat onhandig gerealiseerd. Het objectief lijkt me echter waardevol genoeg om ervoor te pleiten dat we allen, in alle openheid, zouden bekendmaken welke basiswedde, welke forfaitaire vergoedingen, welke vergoedingen in het kader van de uitoefening van opdrachten verbonden met het parlementair mandaat, en welke andere inkomens voortvloeiend uit de uitoefening van andere ambten, worden verworven.

Sta me toe nu de grond van de zaak te bespreken. De afspraak was dat we vanaf 1 juli een nieuw statuut in voege moesten laten treden. Tussen haakjes : de regeling voor de federale ministers verschilt van de onze. Hun regeling is nog steeds verbonden met die van het federaal parlement, maar ik ben van oordeel dat we, gezien de loskoppeling van het mandaat en het ambt, volledig zelfstandig een eigen specifieke regeling moeten uitwerken.

Van den Brande

Het is natuurlijk evident dat we zelf de verantwoordelijkheid dragen voor de beslissingen die we nemen, maar bij de uitwerking van een nieuw statuut hebben we ons laten begeleiden door extern advies. We hadden een regeling op het oog waarbij rekening zou worden gehouden met de gedragen verantwoordelijkheid. Ik denk dat dit woord hier mag worden gebruikt. Sommigen hier – en ik wil de heer Dewinter niet met naam vermelden – zouden daarover misschien eens kunnen nadenken. Het getuigt allerm minst van een oprechte zorg voor een goede en waarachtige democratie als men de problematiek verwoordt zoals hij vandaag heeft gedaan.

Laten we eerlijk nagaan hoe we de dienstbaarheid voor de bevolking moeten concretiseren. Ik ben van oordeel dat de onafhankelijkheidswaarborg – het verbod op cumulatie – en de omvang van de gedragen verantwoordelijkheid parameters moeten zijn bij de uitwerking van een vergoedingsregeling. Of zijn de politici zo ontworteld, dat ze aanvaarden dat iedereen in de samenleving aanspraak kan maken op een behoorlijke vergoeding, behalve de ministers, zodat deze laatste een waarborg voor onafhankelijk werken ontberen ?

Sta me toe een voorbeeld te geven. Niet de voorzitters, maar de directeuren van openbare kredietinstellingen en van soortgelijke instellingen hebben een veel betere vergoedingsregeling dan degene die de ministers genieten. We hebben geprobeerd om rekening te houden met wat gangbaar is voor vergelijkbare functies – vergelijkbaar in termen van verantwoordelijkheid. U zult me niet horen beweren dat deze vergelijking het doorslaggevende of enige referentiepunt was, maar de externe adviseur heeft daarmee rekening gehouden bij het formuleren van zijn suggesties. Nogmaals : niet de adviseur, maar wij dragen de verantwoordelijkheid voor wat er is beslist.

Voorts ben ik van oordeel dat het statuut van politici in het algemeen aan heel wat mankementen lijdt. Er is daarnet gewezen op een mogelijk gedeelde verantwoordelijkheid, waarbij we samen tot een globaal statuut zouden komen. Ik herinner me heel goed dat ik onmiddellijk na de beslissing van de Vlaamse regering in het Uitgebreid Bureau aankwam, waar een aantal punten van de NPC werden besproken. Een aantal fractieleiders dankten me in die vergadering voor de moed die ik had gehad om een statuut uit te werken. Ze zeiden dat ze eigenlijk ook die oefening hadden moeten doen.

We hadden twee oogmerken met het uitwerken van de regeling. Ten eerste zouden we geen aanpassing doorvoeren van de wedde, en ten tweede zouden we een ordentelijke uitredingsvergoeding trachten uit te werken.

We hebben ons misschien gesteund op een verkeerd uitgangspunt, waarvoor ik de verantwoordelijkheid overigens wil opnemen. Het debat wordt reeds gedurende twintig jaar gevoerd in het federaal parlement. Ik herinner me nota's uit 1983, 1984 en 1985, waarin parlementsleden uit alle fracties zeiden dat een degressieve uitstapregeling voor politici fatsoenlijk zou zijn. Ze werden hierbij misschien geïnspireerd door het Nederlandse parlementaire systeem. Ik vermeld dit, zodat u zou weten wat ons uitgangspunt was.

Ik wil nog een voetnoot plaatsen bij de globale politieke verantwoordelijkheid van iedereen die een politiek mandaat of ambt opneemt. Het lijkt wel of in dit land alleen de Vlaamse ministers hun vergoeding optrekken. Dit heeft me pijn gedaan. Ik heb nergens een verwijzing gevonden naar de vergoeding van andere ministers en parlementsleden in dit land. Het is niet zo dat alleen de Vlaamse ministers een vergoeding krijgen of een regeling genieten. Ik haal dit hier enkel aan ter informatie, niet als argument. Ik pleit ervoor om in een open, democratische interactie aan te geven wie er verantwoordelijkheid draagt en wie daarvoor bepaalde inkomens en vergoedingen krijgt.

Zijn wij doof en blind geweest voor wat er in de samenleving leefde ? Er is inderdaad bevraging geweest over dat punt. Het communiqué dat we in augustus uitgaven stelde overigens vast dat er een bevraging was over de uitgewerkte regeling. In tegenstelling tot wat werd gesuggereerd, hebben we deze regeling in alle eerlijkheid opgesteld als een fatsoenlijk sociaal statuut voor ministers en bij uitbreiding voor andere politieke verantwoordelijken. De Vlaamse regering wenste unaniem dit niet door te zetten indien er bevraging over kwam. Indien er over een dergelijk punt discussies, onduidelijkheden of spanningen zouden ontstaan bij meerderheid en oppositie, dan konden we maar een logische stap zetten.

Het statuut moest opnieuw worden bekeken. Daarom hebben we die tweede stap gezet. Ik wil verantwoordelijk worden gesteld voor ons politiek handelen. Ik wens dat in het parlement en onder de bevolking de afweging wordt gemaakt over wat we goed doen en waarover wij ons vergissen. De politieke verantwoordelijkheid brengt mee dat dit de toetssteen is. Onder geen enkel beding wensten we

Van den Brande

dat onze inkomenssituatie de toetssteen zou zijn. Om die reden hebben we een derde stap gezet.

De opschorting was voor ons een vanzelfsprekend besluit. Ze kwam er echter niet doordat we werden betrappt, zoals men links en rechts heeft geschreven : we hebben zelf als eerste en als enige aangegeven wat onze inkomenstoestand was. De maatschappelijke en parlementaire bevraging liet ons echter niet toe een confrontatie te krijgen over iets dat niet de essentie van de politieke verantwoordelijkheid uitmaakt, maar wel het redelijk kader vormt om onafhankelijk en verantwoordelijk op te treden. Dit bracht ons tot de derde stap, die een gevolg was van de eerste twee.

We moesten gezamenlijk zoeken naar een ordentelijke en fatsoenlijke regeling. De vraag is natuurlijk wat fatsoenlijk is. Wat is de hoogte en de omvang van een dergelijke regeling ? Wat staat daarbij in de verhouding tot de verantwoordelijkheid ? Op 19 september hebben we een aantal uitgangspunten vastgelegd die ons tot een open regeling kunnen brengen. Het gaat om een drietal krachtlijnen.

Het mandaat als parlements lid is het belangrijkste. Men wordt niet gekozen als minister, maar wel als volksvertegenwoordiger. Ministers, generaals en ambtenaren zijn in essentie niet verbonden aan een democratie, enkel de gekozen volksvertegenwoordiging maakt de democratie uit. Het ambt van minister is een afgeleide functie, die niet dezelfde democratische legitimatie heeft van een gekozenen. De gekozenen zijn de bron van de democratie en niet de ministers, want zij behoren tot de uitvoerende macht.

Op dit ogenblik bevinden we ons in een rechteloze toestand. We hebben enkel brokstukken van een statuut. We stelden een vergoeding voor die analoog is met die van de federale ministers. U weet dat de regeling van de Vlaamse ministers niet gelijkloopt met die van de federale ministers. Een Vlaams minister krijgt de wedde en vergoedingen van een federaal staatssecretaris, de voorzitter en de ondervoorzitter van de Vlaamse regering die van een federaal minister. Deze regeling spruit voort uit de periode toen we nog maar heel beperkte bevoegdheden hadden. Ik kom dadelijk op dit punt terug.

Ten tweede is het uitgangspunt dat de uittredingsregeling en het pensioen gelijk zijn aan die van een Vlaams parlements lid. Deze referentie is heel een-

voudig. Immers de uittredingsvergoeding wordt berekend als volgt : voor een parlementair mandaat van minder dan 1 jaar geeft elke begonnen maand recht op een uittredingsvergoeding van een maand ; vanaf een jaar parlementair mandaat tot en met 12 jaar bedraagt de uittredingsvergoeding twaalf maanden ; voor een parlementair mandaat langer dan 12 jaar geldt 1 maand uittredingsvergoeding per begonnen jaar. Iemand die dertien jaar zetelt, krijgt dus dertien maanden uittredingsvergoeding. In ons besluit van 19 september hebben we dit als basis naar voor geschoven voor het overleg met het Vlaams Parlement.

Ook de pensioenregeling zou gelijklopen met die van de parlementsleden. Hier is nog een moeilijkheid die ik hoop te kunnen oplossen. We moeten het akkoord krijgen van het pensioenfonds van het Vlaams Parlement. Ik neem aan dat we ook daar vorderingen kunnen maken.

Ten derde wil ik aangeven dat wij een stap terugzetten. De sinds 1830 historisch gegroeide regeling voor vergoedingen hing samen met de verplaatsingsmoeilijkheden van ministers en parlementsleden die één of twee maal naar Brussel kwamen. Die regeling is nu nog in gebruik bij alle andere regeringen van dit land en werd nooit in vraag gesteld. We hebben nu besloten om rekeningen voor uitgaven van huiselijke aard, zoals water, gas, elektriciteit en verwarming, niet langer terug te betalen. Dat waarin we voorzien hadden op 1 juli, wordt met andere woorden opgeschort. Door samenspraak en reflectie daarover vinden we het vanzelfsprekend dat we die regeling toebedeeld krijgen. Ik geloof dat het een verantwoord systeem is.

Het was mijn plicht om duidelijk te maken wat de aanleiding was. Ik hoop dat het overleg dat we hebben voorgesteld en waarover praktische afspraken worden gemaakt, inderdaad tot een regeling kan leiden. De uitvoerende macht moet een sociaal en een algemeen statuut opstellen en voor een aantal punten regelingen treffen. Vanzelfsprekend valt dit niet alleen onder de controle maar ook onder de uiteindelijke verantwoordelijkheid van het parlement. Daarom moeten we, als het kan, voor het eind van het jaar tot een oplossing komen. Tot zolang is elke regeling opgeschort.

Daarmee antwoord ik meteen op een van de vragen : dit betekent ook dat de minister die niet langer deel uitmaakt van de Vlaamse regering, geen enkele uittredingsvergoeding gekregen heeft. In zo

Van den Brande

een vergoeding is inderdaad niet voorzien omdat de regeling op dit ogenblik opgeschort is.

De drie essentiële punten die we voorstellen als regeling voor de ministers zijn analoog met die van de federale ministers. De uitredingsregeling en het pensioen zijn gelijklopend met die van de Vlaamse parlementsleden, dit in de veronderstelling dat we ook de koppeling naar het pensioenfonds kunnen maken. En we zetten zonder probleem een stap terug door niet langer te voorzien in de terugbetaling van gemaakte kosten.

Ik hoop dat wij – parlementsleden en regeringsleden – op deze wijze in alle openheid met mekaar kunnen spreken over een thema waarover gedurende ongeveer 160 jaar cryptisch werd gedaan. Dit is een stap vooruit in de richting van een meer verdiepte democratische cultuur. Tot op heden is alles ingebed in huishoudelijke reglementen en alles wat daarmee samenhangt. Het was precies onze bedoeling om dit wat open te gooien. We hebben ons in sommige onderdelen vergist. We willen daar de volle verantwoordelijkheid voor dragen. Dit willen we doen met het oogmerk – en dat is de essentie – om ook aan de mensen uit te leggen dat politiek een goed vak is. Zoals een Nederlander het geschreven heeft : politiek is niet alles, maar alles is politiek.

We moeten ook de openheid en de verantwoordelijkheidszin hebben om aan de mensen te zeggen dat, wil men onafhankelijke en verantwoordelijke politici hebben, daar evengoed, net zoals in andere segmenten van het maatschappelijk leven, een behoorlijke vergoeding tegenover mag staan.

De aspecten waarin we ons vergist hebben willen we bijsturen. Dit is de open wijze waarop we afspraken willen maken met het parlement om, indien mogelijk, tot een globale regeling te komen die niet alleen voor ministers geldt, maar ook voor de Vlaamse parlementsleden.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, omwille van de historische waarheid en uit respect voor de journalist, wil ik zeggen dat we een en ander eigenlijk niet in eerste instantie van u hebben vernomen. Het was de heer Verleyen die in de Knack de aandacht heeft gevestigd op deze regeling. Dat moet ons misschien tot enige zin voor relativering inspireren.

Ik gedenk hem hier en ik wil verwijzen naar zijn uitzonderlijke persoonlijkheid.

Als we er niet eerder op teruggekomen zijn in het parlement – ik verwijs naar de tussenkomst van de heer Dewinter -, dan is dat omdat we op het moment dat we het artikel lazen, reeds andere vragen hadden ingediend. Parlementaire vragen laten nu eenmaal geen debat toe. Het was dus geenszins, zoals door de heer Dewinter werd gesuggereerd, omwille van enige schrik voor het onderwerp dat we dit niet eerder hebben aangeraakt. Integendeel, we hebben, van zodra deze regeling bekend raakte, ook getracht om daar meer informatie over in te winnen.

Uw antwoord, mijnheer de minister-president, en dan vooral het slot, was wat we hadden verwacht. We hadden verwacht dat u zou zeggen dat u een faux pas had gezet. We blijven erbij dat er een nieuwe regeling nodig was. Omwille van de onafhankelijkheid waarmee een minister zijn ambt moet kunnen uitoefenen moet er een behoorlijke vergoeding zijn. U hebt er goed aan gedaan de faux pas te erkennen in de feiten. U hebt de regeling ingetrokken, en dat was goed. De uitgangspunten waarmee u met het parlement in gesprek wilt treden over een regeling voor de toekomst lijken ons zinnig, weloverwogen en een goede basis voor een regeling.

Ik heb daar nog twee kanttekeningen bij. Het is niet onze bedoeling om een verbetering van het statuut van de parlementsleden te bewerkstelligen. Dat zou wel een bijzonder cynische manier zijn om aan lotsverbetering te doen. Het kan evenmin de bedoeling zijn dit buiten de publieke opinie om te doen. We moeten hierover geen vertrouwelijke onderonsjes houden. Deze zaak is publiek, laat ons ook de discussie publiek voeren.

Ik heb begrepen dat onze collega's uit andere parlementen ook eens kritisch moeten kijken naar de wijze waarop hun regeringen de facto een eigen statuut hebben geregeld. Deze wenk zal niet in dovemansoren vallen.

We wachten uw concrete voorstellen af. Ik vermoed dat de voorzitter van het parlement ons op de hoogte zal houden. Noch over de samenstelling van de werkgroep, noch over het tijdstip van de vergaderingen hebben we al informatie gekregen. Ik veronderstel dat de aangekondigde uitgangspunten in de vorm van een document bij de voorzitter van het parlement zullen worden neergelegd, zodat we er in alle openheid over kunnen debatteren. Ik blijf het verloop van deze aangelegenheid

Maes

betreuen. Wie om de publieke opinie geeft, had zich moeten realiseren dat dit een stap te ver was.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : De minister-president heeft de interpellanten in twee kampen ingedeeld. Ik ben blij dat u mij in het kamp van de heer Taylor hebt ingedeeld. Ik zit liever in zijn kamp dan in dat van de heer Bossuyt. De heer Bossuyt insinueert dat we als parlement medeplichtig zijn aan de regeling.

De heer Gilbert Bossuyt : Mijnheer Denys, u bent medeverantwoordelijk voor het feit dat er niets is geregeld.

De heer André Denys : Ik neem volledig afstand van die mening. Mijn fractie wenst in deze absoluut geen verantwoordelijkheid te dragen. Het gaat hier om een regeringsbeslissing.

De heer Gilbert Bossuyt : Uw verantwoordelijkheid ontlopen is wel gemakkelijk.

De heer André Denys : Mijnheer de minister-president, u wekt de indruk dat de fractieleiders het hierover eens waren tijdens een NPC-gesprek. Dat kan onmogelijk voor ons gelden. Integendeel, ik heb u op 10 juli schriftelijk om meer uitleg gevraagd. Ik heb tot nu toe geen antwoord op mijn vragen en opmerkingen gekregen. We hebben eveneens tevergeefs alle moeite gedaan om van de diensten van het parlement meer informatie los te krijgen.

Wat me vooral stoort, is dat u de indruk wekt dat de Vlaamse regering in alle openheid heeft gehandeld. Uw persmededeling was het tegenovergestelde van transparantie. 'Uittredende ministers vroegen in het verleden vaak nog enige tijd logistieke ondersteuning. De Vlaamse regering heeft thans duidelijk de grootte van die logistieke ondersteuning geregeld.' U heeft het dan over maximum twee ambtenaren van de Vlaamse Gemeenschap die maximum twee jaar worden vrijgesteld. Al de ander zaken ter logistieke ondersteuning verzwijgt u volledig. Ik heb de persmededeling hier bij mij liggen. Tegelijk probeert u de indruk te wekken dat uw regeling analoog is met die voor andere regeringen, de federale en buitenlandse, en analoog met de regeling voor parlementsleden. U wilt die indruk ook aan het parlement geven.

We hebben niet onmiddellijk verbeten gereageerd zoals de heer Dewinter omdat we wel degelijk een regeling willen. Deze mag gerust gebaseerd zijn op het pensioen en de uittredingsvergoeding voor de parlementsleden. Door uw manier van handelen hebt u het parlement verkeerd ingelicht en de publieke opinie om de tuin geleid. De schade die u daarmee hebt aangericht, is vandaag door uw antwoord niet hersteld. U had beter ootmoedig toegegeven dat u de zaak verkeerd had ingeschat. U zult onze medewerking krijgen, maar we zullen eerst onderzoeken in hoeverre de regeling inderdaad analoog is met die voor de parlementsleden.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter : Mijnheer de minister-president, ik heb met belangstelling geluisterd naar uw antwoord en ik vind dat het nogal arrogant klonk. U hebt natuurlijk uw voorstel teruggetrokken, u kon niet anders. U had toch wat deemoediger mogen antwoorden na de grove fout van uw obscene uitstapregeling.

Ik blijf uw hele redenering bestrijden. Ik hoor het zo dikwijls : grote verantwoordelijkheid in de politiek moet worden gecompenseerd door een dito vergoeding. Men verwijst dan steevast naar de managers en directeurs-generaal van grote privé-firma's. Ik laat me niet uit over het al dan niet ethisch zijn van die soms reusachtige vergoedingen bij bepaalde multinationals. Dat is nu niet aan de orde. Wat nu wel aan de orde is, is dat dit soort vergoedingen wordt betaald met geld van de firma, verdiend door de firma. Voor u gaat dit niet op. U werkt met het geld van de gemeenschap en van de belastingbetaler, dat u in heel wat gevallen uit hun zakken hebt geklopt via allerlei belastingen. Daar moet u zuinig mee omspringen, wat bij deze regeling uitdrukkelijk niet het geval is.

Er zijn wel degelijk belangrijke politieke consequenties verbonden aan deze exuberant hoge uittredingsvergoedingen en faciliteiten die u uzelf hebt willen toekennen. Het ambt van een Vlaams minister zal namelijk steeds meer het doelwit worden van ongebreidelde ambitie van sommigen die afkomen op de zeer lucratieve vergoedingen, het geldgewin, de massale faciliteiten en alles wat verband houdt met een dergelijk mandaat. Als ze eenmaal minister zijn, zullen deze mensen ook bereid zijn tot van alles en nog wat om toch maar aan de vleespotten van het ministerschap te blijven zitten. Dit zijn belangrijke politieke consequenties. Daarom zou enige bescheidenheid terzake u, uw regering en ook alle politici sieren.

Dewinter

Ik ben niet bereid de enigszins gevaarlijke strategie te volgen die u hier naar voren schuift – en u doet dit al een tijdje. U zegt : 'We gaan het samen met het parlement doen'. U gebruikt de techniek van Jean-Luc Dehaene, namelijk : allemaal mee in het bad. Uw houding is de volgende : als ik me verbrand, moet het parlement zich ook maar verbranden.

Mijnheer de minister-president, daar pas ik voor. Ik ben niet van plan om u, via een omweg in het parlement of in één of andere werkgroep in het parlement, alsnog aan een lucratieve vergoeding te helpen. Het standpunt van het parlement moet bijzonder duidelijk zijn : het moet zich niet laten verleiden tot allerlei onderonsjes die in de beslotenheid van vergaderingen en achter de coulissen moeten plaatsvinden. Het parlement moet een duidelijk en onafhankelijk standpunt innemen, zonder dat het moet gaan onderhandelen met uw regering en met uzelf.

Ik ben niet van plan om met u in het bad te krui-
pen, en niet alleen omdat ik dat niet altijd even
opportuun vind.

Minister-president Luc Van den Brande : Hier mag geen enkele onduidelijkheid over bestaan, mijnheer Dewinter. Zelfs al vroeg u het, op uw vaak niet zo subtiele manier, tien of honderd keer, ik kan u geruststellen : ik zou nooit met u in een bad willen kruipen.

De heer Herman De Reuse : Mijnheer de minister-president, u zou inhoudelijk kunnen antwoorden, dat zou u meer sieren.

De heer Filip Dewinter : Mijnheer de minister-president, ik doorzie uw strategie wel. Ik vind dat het parlement niet in deze val moet trappen.

Tot slot ben ik van mening dat eender welke regeling – een uittredingsvergoeding, een sociaal vangnet of wat dan ook – zowel voor ministers als voor parlementsleden, pas kan ingaan in de volgende zittingsperiode. U als minister of wij als parlementsleden mogen nooit de indruk wekken dat we iets aan het regelen zijn voor onszelf. Als we iets wensen te regelen, hoe rechtvaardig en evident dat misschien op sommige momenten ook mag zijn, kunnen we dat nooit voor onszelf doen, maar altijd voor een volgende zittingsperiode.

Ik pleit ervoor om deze afspraak te maken. Ik twijfel er niet aan dat er regelingen tot stand moeten

komen, maar dan altijd voor een volgende zittingsperiode, een volgende parlement en een volgende regering. De indruk dat we het voor onszelf doen is nu het enige dat overblijft van de hele regeling, maar gelukkig ligt die regeling nu aan scherven.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, ik heb twee opmerkingen en een vraag. Het is niet omdat een antwoord uitvoerig is, dat het minder duidelijk moet zijn. Het is niet omdat er een probleem wordt verbreed, dat het probleem is opgelost. Er mag geen enkel misverstand bestaan tussen het begrip behoorlijk en het begrip oorbaar.

We pleiten al lang voor een behoorlijk statuut voor parlementsleden. Als we logisch zijn – ook al zijn we geen betrokken partij -, moeten we ook pleiten voor een behoorlijk statuut voor mensen van de uitvoerende macht. Dat kan zich uiten in zaken zoals de wedde. Een en ander moet ook oorbaar zijn. Mevrouw Maes en de heer Denys hebben gelijk : een aantal elementen van het statuut dat u hebt gepresenteerd, beantwoorden niet aan het criterium oorbaar. Ik zal geen vergelijking trekken met wat gangbaar is in het bedrijfsleven, want de jongste weken hebben we gelezen, gehoord en gezien dat er misschien ook iets schort aan het verlonen in het zwarte circuit en in het bedrijfsleven. We kunnen dat niet gebruiken, want we hebben een ander soort taak en functie.

Als ik pleit voor een behoorlijk statuut, moet het ook een oorbaar statuut zijn. Alle elementen van het dossier moeten in het debat worden gebracht. Nogmaals : ik ben zeer goed geplaatst om te spreken, want ik kijk eerst naar mezelf en dan naar de anderen. Wat het verlonen van een parlements lid betreft, moeten de privé- en publieke inkomsten worden meegerekend. Ik maak mijn eigen proces hier als parlements lid.

Mijnheer de minister-president, u hoeft zelfs niet te knikken, u hebt uw flater begaan. Als ik daar kritiek op geef, gaat het over verlonen in het licht van alle elementen van het dossier. Men moet niet komen vertellen dat het gaat over een dienst aan de gemeenschap als men nog 33 andere jobs heeft, dat gelooft geen kip. Behoorlijk en oorbaar moeten samengaan, zowel voor ministers als voor parlementsleden. Die test hebt u niet doorstaan. De parlementsleden zullen voor zichzelf die rekening maken.

Ten tweede hebt u niet geantwoord op een vraag. U hebt aangekondigd in de pers dat u een brief zou

Geysels

schrijven naar het parlement, en u zou een gemengde werkgroep vragen. Tot nader order heeft noch de werkgroep Leden, noch het Uitgebreid Bureau enige brief ontvangen. Ik voel me dan ook niet geëngageerd om als lid van de wetgevende macht mede verantwoordelijk te zijn voor een statuut van de uitvoerende macht. Ik wens geen medebeheer wat dit betreft.

De uittredingsvergoeding van een parlements lid, naar analogie van de ministers, is een middel om parlementsleden na een uittredingsvergoeding minimaal in orde te brengen met de sociale wetgeving. Parlementsleden beschikken nu over een slecht sociaal statuut waardoor ze niet terug kunnen naar een vrij beroep, naar de privé-sector of naar een parastatale organisatie. De geest van de uittredingsvergoeding moet volgens ons geen creatieve afscheidspremie of een gouden handdruk zijn, maar een periode of een bedrag waardoor men in orde komt met de minimale voorwaarden in een sociale rechtsstaat.

Ik ben het eens met mevrouw Maes. Wij doen niet mee aan de poging om de uittredingsvergoeding van parlementsleden op een creatieve manier te brengen tot een niveau dat ligt tussen wat u hebt gedaan en wat zou komen. Een uittredingsvergoeding moet worden bekeken in het kader van een gebrek aan een sociaal statuut en met alle elementen erbij. Mijnheer de voorzitter, daar willen we aan meewerken, maar zeker niet aan meer dan dat.

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mevrouw de minister, waarde collega's, ik ben blij te horen dat de intenties achter en de beweegredenen van de bekendmaking waren ingegeven door eerlijkheid en openheid vanuit de regering. Ik vind dat die openheid dan in de eerste plaats ten aanzien van het parlement moet gelden. Niet alleen in dit geval, maar ook in andere zaken vind ik het jammer dat ik als parlements lid veel initiatieven van ministers en van de regering moet vernemen via de pers. Het parlement zou het eerste forum moeten zijn waarmee de regering dialogueert, in deze vergadering moet ze haar initiatieven bekendmaken.

Het lijkt me zeer belangrijk dat er een rechtvaardig statuut komt voor ministers en parlementsleden. We staan hier volledig achter. Ik vind de beweegredenen daarvoor positief : onafhankelijkheid van ministers en parlementsleden, niet-cumulatie en

verantwoordelijkheid. Dat zijn drie zeer goede beweegredenen.

De minister-president zegt verder dat ministers buiten hun ambt weinig of geen inkomsten mogen hebben uit andere activiteiten.

Minister-president Luc Van den Brande : Dat is een belangrijk punt. Dat is de absolute deontologische regel : er mag geen ander publiek mandaat of privé-activiteit zijn. Dat is anders bij de parlementsleden, maar die discussie gaan we vandaag niet aan.

De heer John Taylor : Ik betreur dat deze interpellatie nodig is geweest : het is geen goede zaak voor het Vlaams Parlement, de regering en de politiek in het algemeen. De minister-president hoopt dat het publiek de regering beoordeelt op basis van haar daden en haar beleid. Dat is erg belangrijk. Uiteindelijk is dit alles koren op de molen van het Vlaams Blok. We hebben hun hiermee een dienst bewezen.

We hebben dit alles moeten vernemen via de pers. Dankzij de pers is deze opschorting er trouwens gekomen. Dat pleit voor de rol van de pers in ons bestel.

Uit het antwoord van de minister-president begrijp ik dat de uittredings- en pensioenregeling zal worden geënt op die van de parlementsleden. Wat in de gemengde werkgroep zal worden besproken, zal erg beperkt zijn. Hij zegt immers dat de uiteindelijke beslissing de verantwoordelijkheid is van de regering. Elke vergoeding moet echter worden betaald via de begroting. Het laatste woord blijft dus bij het parlement : elk parlements lid zal zijn of haar conclusies moeten trekken bij de goedkeuring van de begroting.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Zegt de heer Taylor dat we in het parlement enkel de uittredings- en pensioenregeling zullen bespreken ?

De voorzitter : Ik wil graag een voorstel doen. De regering moet dit alles opnieuw bekijken. De minister-president heeft vandaag de krachtlijnen geschetst van wat hij voorstelt als definitieve oplossing. Als we de tekst hebben gekregen, kan het Uitgebreid Bureau een werkgroep samenstellen die deze tekst bespreekt. Daar moet men dan ook de link leggen met de werkzaamheden van de Werkgroep Leden. Pas dan kunnen we de zaak volledig afronden.

Voorzitter

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, het zou goed zijn als ook de deontologische code die de ministers zichzelf hebben opgelegd, aan ons zou worden meegedeeld. Ik vind het een goed idee om zo een document aan het parlement te bezorgen.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, ik vind uw voorstel goed. Het zou ook nuttig zijn om klaarheid te krijgen over het basisinkomen en de andere vergoedingen van de Vlaamse parlementsleden.

De voorzitter : Dat is te lezen in het Belgisch Staatsblad. We hebben ook voorgesteld om ons statuut te publiceren bij ons reglement.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Chris Vandebroek tot mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de regionalisering van de nalatigheids- en verwijlinteressen en de boeten overeenkomstig de bijzondere wet van 16 januari 1989

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandebroek tot mevrouw Demeester, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de regionalisering van de nalatigheids- en verwijlinteressen en de boeten overeenkomstig de bijzondere wet van 16 januari 1989.

De heer Vandebroek heeft het woord.

De heer Chris Vandebroek : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik zal mijn inleiding kort proberen te houden.

Tijdens het voorbije parlementaire jaar konden we samen meermaals van gedachten wisselen over het dossier successierechten. In de marge van de gevoerde discussies hebben we het ook een aantal keer gehad over de verwijlinteressen en de eventuele boetes. Voor ik mevrouw de minister enkele vragen stel, zou ik graag een aantal punten onder de aandacht brengen.

Ten eerste meen ik mij heel goed te herinneren dat uzelf, mijnheer de voorzitter, als voorzitter van deze commissie de aandacht trok op het feit dat moest worden nagetrokken in welke mate de bijzondere wet kan worden uitgevoerd en hoe de verwijlinteressen en boetes konden worden overgeheveld.

Ten tweede herinner ik me dat mevrouw de minister bij een vorige gelegenheid aan twee aanwezige ambtenaren heeft gevraagd om bij benadering te vertellen over welke bedragen het hierbij gaat. Het heeft mij – en ik veronderstel ook een aantal collega's – enorm verbaasd dat we geen antwoord kregen op deze vraag. De betrokken ambtenaren kunnen natuurlijk niet alles weten, maar ik vroeg me toch af of ze niet wilden, niet konden of niet mochten antwoorden. Het gaf mij een vreemde indruk.

Ten derde herinner ik mij een concrete vraag van de heer Cannaerts. Ik heb hier een kopie van teruggevonden in de Financieel Economische Tijd. Hij vroeg zich af of de regionalisering echt zal plaatsvinden. Ik citeer uit de krant : 'Aan Leo Cannaerts deelde minister Demeester mee dat de federale regering heeft toegezegd interessen en boeten op de successierechten voortaan aan de gewesten door te storten.' Mevrouw de minister, dit was uw antwoord op de vraag van de heer Cannaerts.

Het vierde en laatste element uit mijn inleiding betreft de opvolging van dit dossier. Ik ben niet alleen geïnteresseerd in het dossier. Vaak werd ik ook verrast door de onduidelijkheid ervan. Ik heb in de Senaat hierover een schriftelijke vraag gesteld aan federale minister van Financiën Maystadt. Zijn antwoord werd afgedrukt in het Bulletin van Vragen en Antwoorden.

Ik vraag uw aandacht voor een drietal bevreemdende puntjes uit zijn antwoord. Ik stelde onder meer de vraag over welke bedragen het concreet ging. Op deze vraag kreeg ik geen antwoord, want volgens de federale minister kon dit tot nader order niet worden medegedeeld. Ten tweede vond ik het heel merkwaardig dat hij antwoordde dat de boetes niet onder de overheveling naar de gewesten vallen. Ten derde gaf hij inzake de verwijlinteressen een onduidelijk antwoord. Volgens hem ressorteren deze wel onder de bijzondere wet, maar hij vervolgde : 'dienaangaande moet er vooraf overleg komen en voor een regeling moeten we wachten op een globale regeling omtrent de gewestbelasting.'

Vandenbroeke

Mevrouw de minister, mij wordt het dan helemaal onduidelijk : u hebt net het omgekeerde geantwoord aan de heer Cannaerts. Volgens u zouden de boetes worden doorgestort, volgens federale minister Maystadt vallen de boetes niet onder deze bijzondere wet. En inzake de verwijlinteressen zouden er eerst nog een aantal andere zaken moeten gebeuren.

Aan deze inleiding wou ik enkele korte vraagjes koppelen. Ik hoop er vrij precieze antwoorden op te krijgen. Is het mogelijk, mevrouw de minister, om de orde van grootte van de bedragen van de verwijlinteressen te geven ? Aanvaardt u de interpretatie van de federale minister Maystadt dat de boetes niet ressorteren onder de bijzondere wet en ons bijgevolg niet toekomen ? Bent u het met hem eens dat de verwijlinteressen later geregeld moeten worden ? Hoe reageert u op zijn uitspraak dat er eerst een globale regeling moet komen voor alle gewestelijke belastingen ?

Mevrouw de minister, ik weet dat u voor duidelijkheid hebt willen zorgen, maar toch blijft alles tot vandaag zeer onduidelijk. Hoe zult u nu reageren, hoe zult u die onduidelijkheid wegwerken ? Voor mij zijn de verwijlinteressen het meest essentieel. Is het niet aangewezen om, in plaats van te blijven uitstellen, stapsgewijs te werk te gaan ? Zou dit niet beter zijn dan een globale regeling die wel enig perspectief biedt, maar erg lang op zich laat wachten ?

De voorzitter : De heer Lisabeth heeft het woord.

De heer Carlos Lisabeth : Mijnheer de voorzitter, ik wil me graag aansluiten bij de heer Vandenbroeke. We hebben deze problematiek al uitgebreid besproken. We ontdekten de problemen tijdens de besprekingen over het decreet op de successierechten, meer bepaald toen we bij het tweede decreet de zijlijn bespraken. Toen we vroegen hoe het zat met de nalatigheidsinteressen en de boetes, heeft de voorzitter zelf het initiatief genomen om meer uitleg te vragen aan de minister en aan de administratie. Via verschillende bijlagen hebben we antwoorden ontvangen op onze vragen.

Ik ben het eens met de heer Vandenbroeke dat deze problematiek verder uitgediept moet worden en dat we recht hebben op de nalatigheidsinteressen, zelfs op de boetes. Bij het lezen van het antwoord van de federale minister van Financiën Maystadt op de vraag van de heer Vandenbroeke in de Senaat, stelde ik vast dat dit antwoord erg

lijkt op het antwoord dat we toentertijd kregen van de administratie : eerst moet er nog een besluit worden genomen inzake de nalatigheidsinteressen en de bijzondere wet vermeldt inzake de boetes niet expliciet dat deze toebehoren aan de gewesten. De boetes zijn dus niet inbegrepen in de doorgestorte bedragen. De administratie heeft dus zowel ons, als de federale minister eenzelfde antwoord gegeven.

Toch stel ik een nuance vast in het verslag van het tweede deel van het decreet op de successierechten, met name in het afzonderlijk voorstel van decreet inzake de zijlijn, dat werd opgesteld door de heer Bossuyt. De minister antwoordde toen dat de federale regering – in de persoon van ministers Dehaene en Maystadt – na de laatste interministeriële conferentie voor financiën en begroting in een informeel gesprek erkend heeft dat de gewesten recht hebben op deze boetes. Dat staat in feite haaks op wat de administratie meedeelt, namelijk – en ik citeer : '... en interessen die verbonden zijn met de successierechten. Wel vereist een toekomstige doorstorting van deze boeten en interessen nog een Koninklijk Besluit'. In feite zegt de administratie tot tweemaal toe dat wel in nalatigheidsinteressen is voorzien, maar dat eerst nog een Koninklijk Besluit moet worden getroffen.

De bijzondere wet voorziet niet in boeten, dus op dat vlak zegt de administratie geen doorstorting te kunnen doen. Nochtans zegt de minister dat de federale regering in een informeel gesprek, bij monde van de eerste minister en van de minister van Financiën, heeft verklaard dat we op beide recht hebben, maar dat daartoe nog eerst een Koninklijk Besluit moet worden getroffen. Graag had ik hieromtrent van u enige verduidelijking gehad.

De voorzitter : Minister Demeester heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik heb uit deze interpellatie geleerd dat het belangrijk is dat er gemeenschaps-senatoren zijn, die een aantal wensen van het Vlaams Parlement op die manier kunnen verwoorden.

Mijnheer Vandenbroeke, ik wil heel concreet op uw vragen ingaan en tegelijkertijd nog enkele elementen en suggesties voor de toekomst formuleren. Zoals afgesproken in de commissie hebben we de orde van grootte van de bedragen van de verwijl- en nalatigheidsinteressen, zoals die moeten worden toegewezen bij de regionale uitsplitsing

Demeester-De Meyer

van het Vlaams Gewest, opgevraagd. We hebben daar echter geen antwoord op gekregen. Zeer onlangs hebben we zelf ontdekt dat sedert 1990-1991 alle verwijlinteresten gezamenlijk worden geïnd. Het is dus bijna niet meer mogelijk deze splitsing nog uit te voeren.

Ik wil geen al te slechte gedachten hebben, maar helaas hebben sommigen in mijn omgeving die misschien wel, namelijk dat men al deze verwijlinteresten echt op één gezamenlijke rekening laat toekomen, precies om ze niet te moeten opsplitsen. Daarbij heb ik het dan niet alleen over de opsplitsing naar de gewesten, maar ook over de opsplitsing over de verschillende belastingen. Dit is een bijzonder moeilijke materie, omdat men sinds 1991 eigenlijk niet meer kan nagaan aan welke belasting en aan welk gewest de verwijlinteresten – en ik benadruk hier dat het enkel om de verwijlinteresten gaat – moeten worden toegewezen.

Ik moet voorzichtig zijn in wat ik zeg, maar ik vrees dat het niet onmiddellijk de intentie is van het ministerie van Financiën om deze verwijlinteresten over te maken aan de gewesten. Uit het antwoord dat u hebt gekregen, blijkt dat er nog veel zaken moeten worden geregeld. Dat is echter niet juist, want het punt is tweemaal op het overleg aan bod gekomen. Op het tweede overleg heb ik verwezen naar de afspraken die op het eerste overleg werden gemaakt, waar boeten en verwijlinteresten bij monde van de eerste minister inderdaad werden beschouwd als verplicht door te storten naar de gewesten, weliswaar na het treffen van een Koninklijk Besluit. Dat Koninklijk Besluit moet niet worden getroffen om het principe uit te vaardigen, maar wel om de modaliteiten van berekening, storting en overmaking van deze verwijlinteresten te regelen.

Er was dus sprake van boeten en verwijlinteresten. Het is juist dat het Koninklijk Besluit enkel melding maakt van de nalatigheids- en verwijlinteresten. De boete echter maakt expliciet deel uit van een belasting. Daarover moet dus geen Koninklijk Besluit worden getroffen. De boete op de successierechten moet daarom uiteraard worden overgemaakt aan de gewesten. Maar omdat ze op dit ogenblik zelfs niet meer opgesplitst worden geïnd, zijn er op dat vlak wel een aantal moeilijkheden.

De voorzitter : De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse : Mevrouw de minister, ik denk dat we in feite de som kunnen maken van

de verschillende registratiekantoren. Ik weet wel dat een en ander nog federaal is, maar zo moeilijk kan het nu toch niet zijn.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ik ben het met u eens dat het niet onmogelijk is.

De heer Herman De Reuse : Als men die weg bewandelt, dan kan het zeker. Men heeft het echter moeilijk gemaakt, waarschijnlijk zelfs malafide. U hebt het zelf niet zo gezegd, maar wel gesuggered. Ik lees dit in uw achterliggende ideeën.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ik zal niet ontkennen dat ik enige vrees heb.

Ik vraag me af waarom men dat vanaf 1991 heeft gedaan, en vroeger niet. Het is dus niet onlogisch dat ik enige bijgedachten heb. Behoudens andersluidende bepalingen – die er in dit geval niet zijn – volgt normaal gezien de bijzaak de hoofdzaak. Hier is de hoofdzaak het successierecht en de bijzaak de boete. Bijgevolg moet de boete aan het gewest worden overgemaakt.

Indien het de bedoeling was dat deze gelden niet aan de gewesten toekwamen, waarom moet de bijzondere wet de Koning er dan toe machtigen om de toewijzingsmodaliteiten te regelen? Dat geldt dan voor de verwijlinteresten. De nalatigheidsinteressen worden beschouwd als een burgerlijke schadevergoeding. Die komt uiteraard toe aan wie de schade heeft geleden, in casu het gewest dat de belasting gedurende enige tijd heeft gederfd.

Er kan dus op geen enkel vlak discussie zijn: alles komt toe aan de gewesten. Wie de ramingen maakt, zal vaststellen dat het om tamelijk hoge bedragen gaat. Het is dus niet oninteressant voor de gewesten om die binnen te halen, maar minder interessant voor de federale overheid om ze te betalen.

Het gewest kan dan inderdaad wel stellen dat het een gerechtvaardigde eis is, en daarmee antwoord ik in zekere zin op wat de heren Vandenbroeke en Lisabeth hebben gezegd. Op hun vraag welk initiatief ik zal nemen om dit toch te verkrijgen, verwijs ik naar het overleg waarin beslist werd een werkgroep samen te stellen om na te gaan op welke manier het probleem kan worden opgelost.

Als het initiatief dan terug bij de federale minister van Financiën ligt, liggen de zaken weer wat moeilijker, want dan moet die werkgroep daar worden samengesteld. We zijn in de bijzondere wet van 16 januari 1989 op zoek gegaan naar bijzondere

Demeester-De Meyer

mechanismen, zoals de mechanismen die we helemaal in het begin hebben toegepast toen ons bepaalde bedragen niet werden uitbetaald. We hebben toen regelingen getroffen met onze bank en een lening opgenomen. Als ik me niet vergis was dat in het kader van artikel 53 van de financieringswet van 16 januari 1989. Die wet hebben we dus tweemaal toegepast, omdat we niet tijdig kregen waar we recht op hadden.

Op grond van dat artikel nu een lening opnemen gaat dus niet, om de eenvoudige reden dat we niet weten over welke bedragen het gaat. Voor de rest hebben we in de financieringswet geen enkel middel gevonden om dit af te dwingen.

Er werd nog de vraag gesteld of we niet naar een rechtbank kunnen stappen. Zal een rechtbank van eerste aanleg zich echter uitspreken over het feit of de federale staat al dan niet verwijlinteressen, nalatigheidsinteressen en boeten moet betalen ?

De heer Herman De Reuse : U weet toch dat de staat in dit land dagelijks wordt veroordeeld ? Dat is toch niets nieuws. Als het niet met liefde gaat, dan maar met geweld.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : We zullen elke maand opnieuw naar het Overlegcomité gaan. Eigenlijk is dit de enige weg, maar men moet inderdaad effectief de beslissingen uitvoeren die daar worden getroffen.

De voorzitter : U stelt dus voor dat we eerst nog het Overlegcomité proberen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ik wil echter nog toevoegen dat men, als men terugblijkt op het verleden, niet kan zeggen dat de federale overheid zich bijzonder loyaal opstelt ten opzichte van de gewesten. Het is niet evident dat federale ambtenaren een belasting moeten innen die ten goede komt van de gewesten. In een aantal verslagen die ik heb gelezen laten sommige fiscale ambtenaren zich nogal negatief uit over de activiteiten van het Vlaams Parlement. Dit uit zich vaak in verdragingsmanoeuvres. Ik stel eveneens vast dat sommige gewestbelastingen, zoals bijvoorbeeld de belasting op spelen en weddenschappen niet meer of bijzonder weinig worden gecontroleerd. Deze belastingen liggen dan ook veel lager dan de opbrengst die ze zouden moeten opleveren.

Wat daarentegen de erfenisrechten betreft, zijn er wel inspanningen geleverd door de federale admi-

nistratie om de nieuwe wetgeving op een perfecte manier toe te passen. De federale ambtenarij die de erfenisrechten int heeft een actie ondernomen om de erfenisrechten te controleren en op een correcte manier te innen. Ik meen echter niet dat het systeem, ongeacht verdere defederalisering, kan worden volgehouden zoals was voorzien in de financieringswet van 16 januari 1989. Die bepaalt dat een belasting, die een gewestbelasting is, kan blijven geïnd worden door een federale administratie.

Wat deze financieringswet betreft herinner ik me een discussie in de federale regering, waarbij men het niet voor mogelijk hield dat een deel van de federale fiscale administratie zou overgaan naar de gewesten, omdat men het geheel van deze fiscale ambtenarij niet opgesplitst wenste te zien. Vandaag stel ik vast dat we dit toch moeten doen, omdat de federale administraties onvoldoende loyaal zijn ten opzichte van de gewesten. Ik kan begrip opbrengen voor het gezegde : wiens brood men eet, diens woord men spreekt. Het blijven echter federale ambtenaren onder de voogdij van een federale minister. Ze werken mee in de mate dat het hen wordt gevraagd, maar dit is geen logische verhouding tussen de ambtenarij en een minister.

Belastingen waarvoor we zelf volledig verantwoordelijk zijn, zoals bijvoorbeeld de onroerende voorheffing, de successierechten en de spelen en weddenschappen, worden geïnd door volledig federale administraties. Dit kunnen we niet blijven volhouden.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mevrouw de minister, u brengt ons bijna op slechte ideeën. Ik ben verheugd dat de voorzitter een soepelere oplossing aanreikt, met name het Overlegcomité. Ik wil dan ook aan de voorzitter vragen of dit spontaan gebeurt in het verlengde van deze discussie, of dat daarvoor iets moet worden aangevraagd.

De voorzitter : Het is de minister zelf die dit aanvraagt bij het Overlegcomité.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Vandenbroeke, naar aanleiding van deze interpellatie zal ik op verzoek van het parlement het punt opnieuw op de agenda van het Overlegcomité plaatsen.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mevrouw de minister, het tweede element is een detail, maar het kan wel belangrijk zijn : u had het over een informeel overleg. Mag ik de datum van uw laatste informeel overleg kennen ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Dat was tijdens het Overlegcomité van september, de tweede dinsdag van de maand.

De heer Chris Vandenbroeke : Dat is vrij recent.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Dat is inderdaad vrij recent.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 16.55 uur.*
